אך סוף סוף, שנינו בדעת רבי עקיבא, שרק לאחר הקרבת הקומץ כופין עליה לשתות, ואם כן עדיין קַשְׁיָא דְּרַבִּי עֲקִיבָא אַדְּרַבִּי עֲקִיבָא, שהרי הָתָם - בברייתא המובאת בתחילת העמוד הקודם, אָמַר שִׁמְחִיקָה מְעַכְּבָא – שאם נמחקה המגילה שוב אינה יכולה לומר איני שותה, אלא משקין אותה בעל כורחה, וְהָכָא – בברייתא השניה אָמַר, קוֹמֵץ מְעַכֵּב – שרק לאחר שקרב הקומץ אינה יכולה לסרב, אבל קודם לכן יכולה לסרב. מתרצת הגמרא, תְּרֵי תַּנָּאֵי וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא - הברייתות הללו נשנו על ידי שני תנאים שונים, שנחלקו בדעתו של רבי עקיבא.

מסתפקת הגמרא, אִיבַּעְיָא לְהוּ, לדעת רבי עקיבא הסובר שאישה שאמרה איני שותה מתוך בריאותה ולא מתוך פחד, סירובה נחשב כהודאה בטומאה, מה הדין אם אָמְרָה אֵינִי שׁוֹתָה מֵחֲמַת בְּרִיּוּתָא, וְחָזְרָה בה לאחר מיכן, וְאָמְרָה שׁוֹתָה אֲנִי, מַהוּ - האם משקים אותה או לאו. מבארת הגמרא את צדדי הספק, האם בֵּינוֹן דְּאָמְרָה אֵינִי שׁוֹתָה, הרי זה ממש כמי שטְּמָאָה אֲנִי קָאָמְרָה, וְכֵינוֹן דְּאַחְזִיק נַפְשָׁהּ בְּטוּמְאָה – כיון שהחזיקה עצמה בעינינו שזינתה, לֹא קָצְיָא הַדָּרָה בָּהּ – אינה יכולה לחזור בה ולומר שרוצה לשתות. שהבירור על ידי שתיית מי המרים לא ניתן אלא לנשים שאינם בחזקת טומאה. אוֹ דִילְמָא, כֵּינוֹן דְּאָמְרָה – כיון שחזרה ואמרה שׁוֹתָה אֲנִי, גְּלְיָא דַּעְתָּהּ דְּמֵחֲמַת בִּיעָתוּתָא הוּא דְּאָמְרָה – היא מגלה בזה את דעתה, שכשאמרה בתחילה 'איני שותה', לא היה זה משום שמודה שזינתה, אלא אמרה כן מחמת שפחדה מהמים, שהרי עכשיו היא רוצה לשתות, ואם היתה טמאה ודאי לא הייתה רוצה. וכיון שנתברר שלא היה סירובה הראשון לשתייה אלא מחמת פחד, יכולה לחזור בה – ומשקין אותה. מסיקה הגמרא, תֵּיקוּ.

אָמַר אֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל, צָרִיךְ שֶׁיִּתֵּן הכהן דבר מַר לְתוֹךְ הַמַּיִם המאררים. מבארת הגמרא, מַאי טַעֲמָא, דְּאָמַר קְרָא "וכתב את האלות האלה הכהן בספר ומחה אל מֵי הַמָּרִים", משמע שמוחה את המגילה למים שֶׁמָּרִים כְּבָר לפני המחיקה לתוכם.

משנה. אם עַד שֶׁלֹּא נִמְחֲקָה הַמְּגִילָה, חזרה וְאָמְרָה אֵינִי שׁוֹתָה, אין מחייבים אותה לשתות אלא מְגִילָתָהּ נִגְנָזֶת בצידי בית המקדש, שכל כתבי הקודש שאין יכולים לקרות בהם נגנזים שלא יתבזו. וּמְנַחְתָּהּ אינה קרבה אלא מִתְפַּזֶּרֶת – נשרפת עַל הַדֶּשֶׁן – מקום בעזרה שהיו שורפים בו פסולי קדשי קדשים. וְאֵין מְגִילָתָהּ של זו כְּשֶׁרָה לְהַשְׁקוֹת בָּהּ סוֹטָה אַחֶרֶת, לפי שהמגילה צריכה להיכתב לשם הסוטה שבאה להיבדק על ידה.

אך אם כבר נִמְחֲקָה הַמְּגִילָה וְאָמְרָה טְמֵאָה אֲנִי, הַמַּיִם המרים נִשְׁפָּכִין, שהמים לא ניתנו אלא והמים לא ניתנו אלא לברר במקום שיש ספק אם זינתה, וזו שאמרה טמאה אני, הרי היא בדוקה ועומדת. וּמְנַחְתָּהּ מִתְפַּזֶּרֶת עַל בֵּית הַדֶּשֶׁן.

ואם נִמְחֲקָה הַמְּגִילָהולא הודה שזינתה אלא שחזרה בה וְאָמְרָה אֵינִי שׁוֹתָה, מְעַרְעֲרִין אוֹתָהּ – פותחים את פיה שלא בטובתה וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כָּרְחָהּ. שיתכן שטהורה היא, אלא שמחמת הפחד מהמים, שחוששת שתינזק מהם למרות שהרתה, אינה מסכמת לשתות.

סוטה השותה מן המים, אם באמת אינה טהורה, אֵינָהּ מַסְפֶּקֶת לִשְׁתּוֹת – לגמור את המים, עַד שֶׁפָּנֶיהָ מוֹרִיקוֹת וְעֵינֶיהָ בּוֹלְטוֹת, וְהִיא מִתְמַלֵּאת גִּידִין – הגידים שבלחייה מתנפחים ונראית מליאה גידים, ובשרה נמלא שורות שורות של נפיחויות. וְהֵם – הכהנים אוֹמְרִים, הוֹצִיאוּהָ מעזרת נשים שעומדת בה כדי שֶׁלֹּא תְּטַמֵּא הָעֲזָרָה.

סוטה ששתתה מן המים, אף על פי שטמאה היא, אִם יֵשׁ לָהּ זְכוּת תָּלוּי הַזכות תּוֹלָה לָהּ שלא יפגעו בה המים מיד. וחלוק הדבר, יֵשׁ זְכוּת שתּוֹלָה - שמעכבת את עונשה בְּשָׁנָה אַחַת, יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה ב' שָׁנִים, יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה ג' שָׁנִים. מִכָּאן אוֹמֵר בֶּן עַזַּאי, חַייָב אָדָם לְלַמֵּד אֶת בִּתּוֹ תּוֹרָה כדי שתדע את פרשת סוטה, ושאם יש לה זכות המים אינם פוגעים בה מיד, כדי שֶׁאִם תִּשָּׂתֶה – תגיע למצב שהיא צריכה לשתות מי סוטה, תֵּדַע שֶׁהַזְּכוּת תּוֹלָה לָהּ – שניתן להינצל ממיתה הבאה על ידי המים, על ידי ריבוי זכויות וכך תשתדל להרבות זכויות. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חולק וְאוֹמֵר, כָּל הַמְלַמֵּד בִּתּוֹ תּוֹרָה (כְּאִילּוּ) לוֹמְדָהּ תִּפְלוּת – דברי הבאי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר רוֹצֶה אִשָּׁה בְּקַב וְתִפְלוּת מָט' קַבִּין וּפְרִישׁוּת – האישה מעדיפה מזונות מועטים ושיהא בעלה מצוי עימה, משיהיו לה מזונות מרובים ויהא בעלה פורש הימנה. הוּא הָיָה אוֹמֵר, חָסִיד שׁוֹטֶה – אדם המתחסד יותר מדי, שגורם בחסידותו רעה לעצמו או לאחר. וְרָשָׁע עָרוּם – שעושה מעשה רשעות בערמה, וְאִשָּׁה פְּרוּשָׁה – מכשפה שפועלת בכשפיה דברים מסוימים, ועושה עצמה פרושה להראות כאילו על ידי תפילתה וחסידותה נעשים מעשיה. וּמַכּוֹת פְּרוּשִׁין – אדם שמכה עצמו מחמת פרישותו למראית עין, כגון, שמכה את עצמו בכותל להראות שהוא עניו וצנוע, חֲרֵי אֵלּוּ מְכֻלֵּי עוֹלָם – משחיתים את העולם, שהדברים הללו עומדים בסתירה לעבודתו של האדם בעולם.

גמרא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מִשּׁוּם – בשמו של רַבִּי מֵאִיר, כְּשֶׁהָיִיתִי לָמֵד תּוֹרָה אֵצֶל רַבִּי עֲקִיבָא, הָיִיתִי מֵטִיל קַנְקַנְתּוֹם – סם שהרושם שלו אינו נמחק לְתוֹךְ הַדְיוֹ שבו הייתי כותב את כתבי הקדש, וְלֹא אָמַר לִי דָּבָר. כְּשֶׁבָּאתִי אֵצֶל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, אָמַר לִיהּ בְּנִי מַה מְּלַאכְתְּךָ, אָמַרְתִּי לוֹ לַבְלָר – סופר אֲנִי. אָמַר לִי, בְּנִי, הֱוֵי זָהִיר, שְׁמְלַאכְתְּךָ מְלֶאכֶת שָׁמַיִם הִיא, שֶׁמָּא תַּחְסִיר אוֹת אַחַת – כגון, שתחסיר את האות א' מהמילה 'אמת' שבפסוק 'ה' אלקים אמת', אוֹ תּוֹתִיר אוֹת אַחַת – כגון, שתוסיף ו' בסוף התיבה 'ברא' שבפסוק 'בראשית ברא אלקים', וְנִמְצֵאת אַתָּה מַחֲרִיב אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. אָמַרְתִּי לוֹ לרבי ישמעאל, דָּבָר אֶחָד יֵשׁ לִי, שֶׁאֲנִי מֵטִיל לְתוֹךְ הַדְיוֹ וְקַנְקַנְתּוֹם שְׁמוֹ. אָמַר לִי, וְכִי מֵטִילִין קַנְקַנְתּוֹם לְתוֹךְ הַדְיוֹ, הרי הַתּוֹרָה אָמְרָה לגבי מגילה סוטה, "וּמָחָה אל מי המרים", הרי שצריך שיהא הַכְּתָב שבו נכתבת פרשת סוטה שבתורה, כתב שֶׁיּוּכַל לְמָחוֹת – שניתן למוחקו. שאם תבוא סוטה לפני הכהן יוכל ליטול מפרשת סוטה שבספר תורה ולמוחקה לתוך המים, ואם אתה מטיל לתוך הדיו קנקנתום, לא ניתן למחותה לתוך המים.

שואלת הגמרא, מַאי קָאָמַר לֵיהּ – מה אמר רבי ישמעאל, וּמַאי קָא מַהְדַּר לֵיהּ - ומה השיב לו רבי מאיר. כלומר, מה תשובה יש בדברי רבי מאיר על דבריו של רבי ישמעאל. שהרי רבי ישמעאל אמר לו שמלאכתו מלאכת שמים, ולכך צריך הוא להיזהר בחסרות ויתרות, ואם כן מה ראה רבי מאיר לומר לו שהוא מטיל קנקנתום לתוך הדיו, וכי בזה ניצל מחסירות ויתירות. משיבה הגמרא, הָכִי קָאָמַר לֵיהּ רבי מאיר לרבי ישמעאל, לֹא מִבַּעְיָא בַּחֲסֵירוֹת וְיִתֵּירוֹת דְּבָקֵי אֲנָא – ונזהר אני מהם, אֶלָּא אֲפִילּוּ לְמֵיחַשׁ לְזְכוּב דְּדִילְמָא אָתֵי וְיָתֵיב אַתָּגֵיהּ – שמא יבוא זבוב וישב על הגג הימני דְּדָלֵי"ת כשעדיין לא יבש הדיו, וּמָחֵיק לֵיהּ וּמְשַׁוֵּי לֵיהּ רֵי"ש – ומחמת המחיקה יראה הדלי"ת כמו רי"ש. גם לדבר זה חושש אני, וכדי להינצל מזה, דָּבָר אֶחָד יֵשׁ לִי שאינו נמחק כלל, שֶׁאֲנִי מֵטִיל לְתוֹךְ הַדְיוֹ, וְקַנְקַנְתּוֹם שְׁמוֹ.

מקשה הגמרא, אַיְּידִי וכי כך היה המעשה, וְהָא תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי מֵאִיר, כְּשֶׁהָיִיתִי לָמֵד תּוֹרָה אֵצֶל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, הָיִיתִי מֵטִיל קַנְקַנְתּוֹם לְתוֹךְ הַדְיוֹ וְלֹא אָמַר לִי דָּבָר. כְּשֶׁבָּאתִי אֵצֶל רַבִּי עֲקִיבָא, אֲמָרָהּ עָלַי – להטיל קנקנתום לתוך הדיו משום שצריך כתב שיוכל להימחות, קַשְׁיָא שְׁמוּשׁ אַשְׁמוּשׁ – שבברייתא הקודמת מבואר שקודם למד רבי מאיר תורה אצל רבי עקיבא ולאחר מכן הלך ללמוד אצל רבי ישמעאל, ואילו בברייתא השניה מבואר להיפך, וכן קַשְׁיָא אֲמָרָהּ אַאֲמָרָהּ – שבברייתא הקודמת מבואר,

המשך בעמוד קצ

שרבי עקיבא לא אמר לרבי מאיר דבר על הטלת קנקנתום לתוך
הדיו ורק רבי ישמעאל הוא שהעיר לו, ובברייתא השניה מבואר
להיפך. עונה הגמרא על הקושיא הראשונה, **בְּשִׁלְמָא** מה שהקשינו
שְׁמוּשׁ אַשְׁמוּשׁ – שבברייתא הראשונה מבואר שלמד קודם אצל
רבי עקיבא ובשניה מבואר שלמד קודם אצל רבי ישמעאל **לֹא**
קַשְׁיָא. שיש לומר, שמַּעִיקָּרָא - תחילה **אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי עֲקִיבָא**
– ללמוד תורה מפיו, **וּבְיָנָן דְּלָא מָצֵי קָם אַלִּיבֵּיהּ** – לא הצליח
לעמוד על עיקרי הדינים שאמר, **אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְגָמַר**
גְּמָרָא – ולמד מפיו את המשניות כצורתן כפי שנמסרו מרב לרב.

ולאחר שהיה בקי בדינים ובצורת השמועה, **הֲדַר אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי**
עֲקִיבָא, סָבַר סְבָרָא – ולמד מפיו את סברות הדינים, מפני מה זה
טהור וזה טמא, זה אסור וזה מותר, מקורות הדינים ועוד. **אֶלָּא**
אֲמָרָהּ אַאֲמָרָהּ – על כך שבברייתא אחת מבואר שרבי ישמעאל
אסר להטיל קנקנתום ובברייתא האחרת נאמר כן על רבי עקיבא,
עדיין **קַשְׁיָא.** מסיקה הגמרא, **קַשְׁיָא**
תַּנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אוֹמֵר הָיָה רַבִּי מֵאִיר, לַכֹּל – כל כתבי
הקדש **מְטִילִין קַנְקַנְתּוֹם לְתוֹךְ הַדְּיוֹ**

חוץ מְפָרָשַׁת סוֹטָה בִּלְבָד – ואפילו פרשת סוטה שבספר תורה, כיון שצריך שתהא פרשת סוטה ראויה להימחק, וקנקנתום מתיר רושם לאחר מחיקתו. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ – של רבי מאיר, חוץ מְפָרָשַׁת סוֹטָה שֶׁל מִקְדָּשׁ – שכותב הכהן בבית המקדש לשם כל סוטה וסוטה.

מבררת הגמרא, מַאי בֵּינַיְיהוּ – במה נחלקו, כלומר, מה יסוד המחלוקת בניהם. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה, לְמֵחוֹק לָהּ מִן הַתּוֹרָה אִיבָּא בֵּינַיְיהוּ – נחלקו אם ניתן למחוק מפרשת סוטה שבספר תורה, לתנא קמא ניתן להשתמש לבדיקת הסוטה גם מפרשת סוטה הכתובה בספר תורה, ולכן אסר הטלת קנקנתום לתוך הדיו שבה נכתבת פרשה זו, ורבי יעקב סובר, שאין בודקים אותה אלא בפרשה הנכתבת לשמה, ולא מפרשת סוטה שבספר תורה, ולכן לא הצריך שתהא פרשה זו שבספר תורה, ניתנת להימחק. וְהָנֵי תַּנָּאֵי כִּי הָנֵי תַּנָּאֵי – והתנאים הללו נחלקו במחלוקת התנאים דלהלן, אם ניתן להשתמש לבדיקת סוטה זו במגילת סוטה שנכתבה לשם סוטה אחרת. דְּתַנְיָא, אֵין מְגִילָּתָהּ – מגילת סוטה שנכתבה לשם סוטה זו אינה כְּשֵׁרָה לְהַשְׁקוֹת בָּהּ סוֹטָה אַחֶרֶת. רַבִּי אֲחַי בַּר יֹאשִׁיָּה אוֹמֵר, מְגִילָּתָהּ – מגילה שנכתבה לשם סוטה זו כְּשֵׁרָה לְהַשְׁקוֹת בָּהּ סוֹטָה אַחֶרֶת – שאין צריך כתיבה לשמה. תנא קמא סבבריית דלעיל, שאמר שניתן להשתמש בפרשת סוטה שבספר תורה להשקאת סוטה, דהיינו שלא צריך כתיבה לשמה, סובר כרבי אחי בר יאשיה שניתן להשתמש במגילה שנכתבה לסוטה זו לשם סוטה אחרת, ורבי יעקב שחולק וסובר שאין מוחקים מפרשת סוטה שבספר תורה, שצריך כתיבה לשמה, סובר כתנא קמא של רב אחי בא יאשיה, שאין משתמשים במגילה שנכתבה לשם סוטה זו לבדיקת סוטה אחרת.

אָמַר רַב פָּפָּא לדחות, דְּיֵלְמָא לֹא הֵיא – אין הכרח לומר כן, ואפשר לומר עַד כָּאן לֹא קָאָמַר תַּנָּא קַמָּא הָתָם שלא ניתן להשתמש במגילה שנכתבה לשם סוטה זו לסוטה אחרת, אֶלָּא כֵּיוָן דְּאִינְתִיךְ לְשׁוּם רָחֵל – שנכתבה המגילה לשם זו ונותקה מכל נשים שבעולם לשם רחל לֹא הֲדָרָא מִינַּתֵּקָא – לא תחזור שוב להינתק מכל נשים שבעולם להיות מיוחדת לְשׁוּם לֵאָה שכן התייחדה כבר לשם רחל. אֲבָל תּוֹרָה – פרשת סוטה שבתורה, דְּסָתָמָא כְּתִיבָה שנכתבת בסתם ולא נותקה מכל נשים שבעולם לשם זו הָכִי נַמִּי דְּמָחְקִינַן ניתן למחוק ממנה לשם זו אף שלא נכתבה לשמה.

אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לדחות באופן אחר, דְּיֵלְמָא לֹא הֵיא – אין הכרח לתלות את מחלוקת התנאים זה בזה ואפשר לומר, עַד כָּאן לֹא קָאָמַר רַבִּי אַחַי בַּר יֹאשִׁיָּה הָתָם – שניתן להשתמש במגילת סוטה שנכתבה לשם זו לסוטה אחרת אֶלָּא בְּמַגִּילָה, לְפִי דְּאִיכְתּוֹב לְשׁוּם אָלוֹת בָּעוֹלָם שסוף סוף נכתבה לשם קללה, אֲבָל תּוֹרָה דִּילְהִתְלַמֵּד כְּתִיבָה – שנכתבה כדי ללמוד ולא לשם קללה הָכִי נַמִּי דְּלֹא מָחְקִינַן.

מקשה הגמרא, וְרַבִּי אַחַי בַּר יֹאשִׁיָּה שאמר שניתן להשתמש במגילת סוטה שנכתבה לשם אישה זו לסוטה אחרת, לֵית לֵיהּ – האם אינו סובר את המשנה בגיטין, אדם שכָּתַב גט על מנת לְגָרֵשׁ בו אֶת אִשְׁתּוֹ וְנִמְלַךְ חזר בו מהגירושין. אם מָצָאוֹ בֶּן עִירוֹ, וְאָמַר לוֹ שְׁמִי בְּשִׁמְךָ וְשֵׁם אִשְׁתִּי כְּשֵׁם אִשְׁתְּךָ – הרי שם העיר שלי ושלך, וכן השמות שלי ושל אשתך שווים, אם כן גט זה מתאים גם עבורי, תן לי את הגט שכתבת עבור הגירושין שלך ושל אשתך, ואגרש בו אני את אשתי. פָּסוּל לְגָרֵשׁ בּוֹ. שצריך שתהא כתיבת הגט לשם האישה העומדת להתגרש בו. לפי שגבי כתיבת גט נאמר, "וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה", ודורשים 'לה', 'לשמה', אם כן, גם כאן שנאמר "ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת" נדרוש 'לה' 'לשמה'. מתרצת הגמרא, אָמְרִי, הָתָם – גבי גט 'וְכָתַב לָהּ' אָמַר רַחֲמָנָא, כיון שהזכירה התורה כתיבה בְּעֵינָן כְּתִיבָה לִשְׁמָהּ. שואלת הגמרא, הָכָא נַמִּי כתוב 'וְעָשָׂה לָהּ' ומדוע לא נדרוש שצריך עשייה לשמה. מתרצת הגמרא, מַאי 'עֲשִׂיָּיה' – מהי העשייה שאמרה התורה מְחִיקָה – שצריך הכהן למחוק את המגילה לשמה של הסוטה ולא שכתיבת המגילה צריכה להיעשות לשמה.

שנינו במשנה, אֵינָהּ מְסַפֶּקֶת לִשְׁתּוֹת עַד שֶׁפָּנֶיהָ [וְכוּ']. מקשה הגמרא, מַנִּי – כמו איזה תנא סובר התנא של משנתינו שאמר, שהסוטה נבדקת מיד לאחר שתיית המים המרים, שמיד לאחר שתייתן פניה מוריקות, רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּאָמַר מַקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ וְאַחַר כָּךְ מַשְׁקָהּ, דְּכַמָּה דְּלֹא קָרְבָה מִנְחָתָהּ – שכל זמן שלא קרבה המנחה לֹא בָדְקֵי לָהּ מַיָּא – אין המים בודקים אותה, דִּכְתִיב "מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן" הרי, שרק לאחר הקרבת המנחה נבדקים עוונותיה ונזכרים, ואם קודם שותה את המים ורק לאחר מכן מקריב את המנחה, לא היה התנא אומר שמיד לאחר השתייה פניה מוריקות. אֵימָא סֵיפָא, יֵשׁ לָהּ זְכוּת תּוֹלָה לָהּ, אֲתָאן לְרַבָּנָן הרי שבאנו לשיטת חכמים, דְּאִי רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָאָמַר אֵין זְכוּת תּוֹלָה בַּמַּיִם הַמָּרִים. וקשה מי הוא התנא של המשנה. מתרצת הגמרא, אָמַר רַב חִסְדָּא, הָא – משנתינו מַנִּי, רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, דְּאָמַר, מַקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ וְאַחַר כָּךְ מַשְׁקָהּ, ולכן אומר התנא ששתיית המים בודקתה מיד, וּזְכוּת – אם תולה לָהּ, סָבַר לָהּ כְּרַבָּנָן – שאומרים שהזכות תולה לה.

שנינו במשנה, וְהֵם אוֹמְרִים הוֹצִיאוּהָ וְכוּ' – לאחר ששותה הסוטה מן המים, אם טמאה היא, מיד פניה מוריקות והיא מתמלאת גידין והעומדים שם אומרים הוציאוה שלא תטמא העזרה.

שואלת הגמרא, מַאי טַעֲמָא מבקשים להוציא אותה מהעזרה, לכאורה הסיבה היא, דְּדִילְמָא מֵתָה, לְמֵימְרָא דְּמֵת אָסוּר בְּמַחֲנֵה לְוִיָּה – היינו, עזרת נשים או שער נקנור (שהיה בין עזרת נשים לעזרה), ששם מביאים את הסוטה, שלא נתקדשו בקדושת המקדש והם כשאר הר הבית שדינו במחנה לויה, וְהָתַנְיָא, מֵמָא מֵת מוּתָּר לִיכָּנֵס לְמַחֲנֵה לְוִיָּה, וְלֹא מֵמָא מֵת בִּלְבָד אָמְרוּ, אֶלָּא אֲפִילּוּ מֵת עַצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר, "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ", ו'עִמּוֹ' משמע, בְּמִחְיַצְתּוֹ. ובמדבר היו ג' מחנות, לפנים מן הקלעים, היה מחנה שכינה, סביב מחנה שכינה חנו הלויים, וסביב הלויים מחנה ישראל. ומכך שמשה שהיה לוי, נטל עימו למחיצתו את עצמות יוסף, יש ללמוד שהמת מותר במחנה לויה. אם כן קשה, מדוע הוצרכו להוציא את הסוטה מעזרת הנשים, הרי מת מותר בה. מתרצת הגמרא, אָמַר אַבָּיֵי, לא מחשש מיתה הוצרכו להוציאה, אלא שֶׁמָּא תִּפָּרוֹם נִדָּה מחמת הפחד התוקף אותה עם שתיית המים, שהיא מתחילה להרגיש את פעולתם בגופה, ונידה אסורה במחנה לויה.

שואלת הגמרא, לְמֵימְרָא דְּבָעֵיתוּתָא מָרְפָּא – שהפחד מרפה את מקור דמיה וגורם לראית דם. אומרת הגמרא, אֵין, דִּכְתִיב 'וְהִתְחַלְחֲלָה הַמַּלָּה מְאֹד', וְאָמַר רַב מהו לשון 'והתחלחל', שֶׁפֵּירְקָה נִדָּה – היינו, שנתמסמס חלל גופה, ופירסה נידה.

מקשה הגמרא, וְהָא אֲנָן תְּנַן, חֲרָדָה מְסַלֶּקֶת דָּמִים – אישה הנתונה בפחד, אינה רואה דם. מתרצת הגמרא, פַּחְדָּא צְמִית – דאגה מתמדת שלא באה לאישה בהפתעה, כגון אישה שדואגת מפני אויבים שלא יבואו להורגה, אכן צומת את המקור מלהוציא דם, ובמשנה זו מדובר במקרה שלא באה עליה הפחד בהפתעה, בְּיִעָּתוּתָא מָרְפָּא – אבל פחד הבא בהפתעה, כגון זו, שעד שלא שתתה מן המים הייתה סמוכה ובטוחה שלא יזיקו לה המים, ופתאום, עם שתייתם מתחילה להרגיש מה שהם מחוללים המים בגופה, הפחד התוקף אותה מיד, גורם להרפיית המקור ולראיית דם.

שנינו במשנה, יֵשׁ לָהּ זְכוּת הָיְתָה וְכוּ' – פעמים שהמים אינם בודקים אותה מיד, כגון, אם יש לה זכות. יש זכות תולה שנה, יש זכות תולה שנתיים, ויש זכות התולה ג' שנים.

מַנִּי מַתְנִיתִין – שאומרת שיש זכות התולה ג' שנים, לֹא אַבָּא יוֹסֵי בֶּן חָנָן, וְלֹא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יִצְחָק אִישׁ כְּפַר דָּרוֹם, וְלֹא רַבִּי

המשך בעמוד לא

יִשְׁמָעֵאל. דְּתַנְיָא, אִם יֵשׁ לָהּ זְכוּת תּוֹלָה לָהּ שִׁלְשָׁה חֳדָשִׁים, כְּדִי חֲכָרַת הָעוּבָּר, שהוא זמן שהעובר ניכר במעי המעוברת, דִּכְרֵי אַבָּא יוֹסֵי בֶּן חָנָן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יִצְחָק אִישׁ כְּפַר דָּרוֹם אוֹמֵר, אם יש לה זכות תולה לה ט' חֳדָשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר לגבי סוטה, "וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זָרַע" וּלְהַלָּן הוּא אוֹמֵר "זֶרַע יַעַבְדֶנִּי יִסָּפֵר", מכאן שהזכות תולה לה כדי זמן פקידת זֶרַע הָרָאוּי לְהִסָּפֵר – היינו, הראוי לחיות ולבא לידי סיפור שבחו של מקום, שהוא ט' חודשים. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, אם יש לה זכות תולה לה שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין רָאָיָה לַדָּבָר שהזכות תולה לה שנים עשר חודש, וְאֵין לַדָּבָר יש, דִּכְתִיב לאחר שפתר דניאל את החלום ואמר לו שיהא נטרד מבני אדם ויהא מושבו ומאכלו עם חית השדה שבע שנים, "לָהֶן מַלְכָּא – אומנם אדוני המלך דע לך, שאף על פי שאין מנוס מן הגזירה, מכל מקום מִלְכִי יִשְׁפַּר עָלָךְ – תיטב עצתי בעינך, (וְחֻבָּיִךְ) [וְחֻבָּאךְ] בְּצִדְקָה פְּרָק – ופדה חטאך וכפר עליה כדי שלא תתממש על ידי שתיתן צדקה, וַעֲוֹנָתָךְ בְּמַחַן עֲנָיִן – ועונותיך פרוק בחנינת עניים.